

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2017-05-31
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
540-17
548-17

SÖKANDE

Nordsvenska Tak AB, 556634-0401
Herman Kreftingsgatan 5
462 56 Vänersborg

Ombud:

Erik Backlund
Erik Backlund Juridik AB
Västerled 33
245 64 Hjärup

MOTPARTER

1. Uddevalla kommun
451 81 Uddevalla
2. Uddevalla Hamnterminal Aktiebolag, 556064-2745
451 21 Uddevakka
3. Patrick Jernbergs Plåtslageri Aktiebolag, 556595-0622
Skalbanksvägen 5
451 55 Uddevalla

SAKEN

Överprövning av upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att Uddevalla kommuns och Uddevalla Hamnterminal Aktiebolags upphandling av *Ramavtal hantverkartjänst takarbete Uddevalla, dnr KS 2016/513*, inte får avslutas förrän rättelse har gjorts genom ny anbudsutvärdering.

KONKURRENSVERKET	
2017-05-01	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

Dok.Id 471161

Postadress
Box 53197
400 15 Göteborg

Besöksadress
Sten Sturegatan 14

Telefon
031 - 732 70 00

Telefax
031 - 711 78 59

E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se
www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Uddevalla Kommun och Uddevalla Hamnterminal Aktiebolag (Upphandlande myndigheter) har genomfört en upphandling av *Ramavtal hantverkartjänst takarbete Uddevalla, dnr KS 2016/513*.

Av tilldelningsbeslut av den 3 januari 2017 framgår att Upphandlande myndigheter beslutat att tilldela tre leverantörer ramavtal med följande rangordning:

1. Patrick Jernbergs Plåtslageri Aktiebolag
2. Nordsvenska Tak AB
3. Takorama AB

YRKANDEN M.M.

Nordsvenska Tak AB (NTAB) yrkar att förvaltningsrätten ska ingripa mot upphandlingen samt att förvaltningsrätten ska förelägga Upphandlande myndigheter att inge Patrick Jernbergs Plåtslageri Aktiebolags (Jernberg) fullständiga anbud, dvs. att domstolen ska meddela ett s.k. editionsföreläggande. Bolaget anför bl.a. följande. Jernbergs anbud uppfyller inte upphandlingens krav avseende a) angivande av referensuppdrag, b) referensuppdragens innehåll, c) kvalitetsledningssystem, d) miljöledningssystem och e) underentreprenörer. Anbudet skulle därför rätteligen ha diskvalificerats. NTAB:s anbud skulle då ha rangordnats högst. Upphandlande myndigheter har vidare använt sig av referenser för anbudsgivarna som utvärderingskriterium. Användande av referenser som utvärderingskriterium är inte tillåtet. Den närmare beskrivningen och förfarandet som sådant avseende referensutvärderingen är oklar och uppfyller inte LOU:s krav på transparens. Användande av referenser som utvärderingskriterium har påverkat utfallet av upphandlingen.

NTAB har efter erhållande av tilldelningsbeslutet begärt att få ta del av Jernbergs anbud, men har bara erhållit delar. Kommunen har valt att sekretessbelägga en inte obetydlig del av anbudet. Beslutet har överklagats.

I AFB.31 i förfrågningsunderlaget anges att anbudet ska innehålla bland annat en förteckning över minst tre referensprojekt med likartade betingelser utförda inom närmaste treårsperioden enligt AFB.52. I AFB.52 anges att två referenser ska anges. I anbudsförslaget finns dock utrymme för angivande av tre referenser, varför det får antas att det är det senare som avses. I AFB.52 stadgas att för varje referens ska anges a) företag, b) kontaktperson, c) avtalets omfattning, d) avtalsperiod och e) verksamhet (privat/offentlig). Av Jernbergs anbud framgår inte a) företag, b) kontaktperson, d) avtalsperiod och e) verksamhet (privat/offentlig). Anbudet uppfyller därmed inte upphandlingens krav och ska därför rätteligen diskvalificeras.

I AFD.221 *Kvalitetsledning* anges att entreprenören ska ha ett kvalitetsledningssystem lägst FR 2000 eller likvärdigt. Detta ska minst innehålla: Ledningen: Affärsidé, riktlinjer, mål, organisation, riskhantering, förbättringsarbete, kompetensförsörjning, miljöutredning samt hälsa och säkerhet. Marknadsföring och försäljning: Marknad, hantering av order och reklamationer, uppföljning av levererade produkter samt kundtillfredsställelse. Produktutveckling: Styrning genomgång, utprovning och dokumentation av produktutvecklingsarbetet. Inköp: Leverantörsbedömning, produktval och mottagningskontroll. Produktion: Planering och styrning av arbetet, kontroll samt underhåll av fordon och utrustning. Distribution och leverans: Godsmottagning, leveransgenomgång, emballering, märkning, förvaring och distribution. Installation och montage: Val av personal, planering av utrustning och resurser, arbete hos kund och information till kund. Service: Service till kunder, underhåll och hantering av reservdelar etc. Dokumentstyrning: Styrning och förvaring av dokument samt informationssäkerhet. Verksamhetsbeskrivning: En översikt över

systemet som visar hur organisationen och dess verksamhet ser ut. Det anges att anbudet ska innehålla beskrivning av egenkontroll, kvalitetssäkring, certifikat etc. hur revision görs och av vem samt ledningens genomgång och åtgärder där ovanstående ska kunna utläsas. I Jernbergs anbud anges bilagorna "Ledningssystem mm.pdf" samt "MANUAL för ledningssystem.doc" till styrkande av kravet. I dessa dokument – i det skick bolaget erhållit dem – kan konstateras att i princip all begärd information enligt ovan helt saknas. Av innehållsförteckningen kan utläsas att möjligen finns någon av denna information med. I nuläget kan dock endast konstateras att Jernbergs anbud uppvisar ett mycket stort antal brister enligt ovan. Bolaget anser därför att Jernbergs anbud inte heller i detta avseende uppfyller upphandlingens krav och därför rätteligen ska diskvalificeras även på denna grund.

I AFD.222 *Miljöledning* anges att entreprenören ska ha ett miljöledningssystem lägst FR 2000 eller likvärdigt innehållande minst: Miljöutredning: organisationen ska ha dokumenterade rutiner för att inventera och dokumentera alla miljösituationer som orsakas av organisationens verksamhet och produkter och bedöma vilka som kan ge upphov till betydande miljöpåverkan. Arbetsmiljö: organisationen ska ha dokumenterade rutiner för att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten så att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Arbetsmiljöarbetet ska omfatta alla fysiska, psykologiska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön. Det anges att anbudet ska innehålla beskrivning av miljöarbete, system, miljöförsäkring, certifikat etc. enligt ovan, hur revision görs och av vem samt ledningens genomgång och åtgärder där ovanstående ska kunna utläsas.

I Jernbergs anbud anges bilagorna "BI Preventionskurs november 2016PJ.pdf", "Miljöledningssystem del 1.pdf" och "Miljöledningssystem del

2.pdf till styrkande av att kravet uppfylls. Bolaget har begärt ut Jernbergs anbud – i detta återfinns inga dokument benämnda ”Miljöledningssystem del 1.pdf” och ”Miljöledningssystem del 2.pdf”. Det återfinns i och för sig dokumenten ”Miljöledningssystem” respektive ”Manual för ledningssystemet”. Det är för Bolaget oklart vilka dokument som avses. Oavsett detta kan konstateras att det av dokumenten ”Miljöledningssystem”, ”Manual för ledningssystemet” samt ”BI Preventionskurs november 2016 PJ.pdf” saknas en stor mängd av den information som kravet avser. På samma sätt som avseende kravet i AFD.221 anser bolaget därför att Jernbergs anbud inte heller avseende AFD.222 uppfyller upphandlingens krav och därför rätteligen skall diskvalificeras även på denna grund.

I AFD.342 *Arbetsledning* anges att arbetsledning ska ha väl verifierad kunskap och erfarenhet för entreprenaden. ”Verifieras enligt *AFB.52 Teknisk förmåga och kapacitet*”. Jernberg har uppgivit att kravet uppfylls samt angivit ”se bifogat dokument från Bohllins Entreprenad”. I sistnämnda dokument intygar [REDACTED] att denne står till Jernbergs förfogande med kunnande och expertis under ramavtalet. I anbudsformuläret under ”Personalorganisation” ska bland annat ev. underentreprenörer anges. Jernberg har här angivit ”nej” på frågan om ev. underentreprenörer ska användas. Svaret ”nej” har angivits på samtliga punkter under rubriken ”*Ange ev. underentreprenörer*”, bland annat punkten *Platschef arbetsledare*. Som anges ovan har Jernberg avseende uppfyllande av kravet ovan i AFD.342 *Arbetsledning* uttryckligen hänvisat till Bohllins Entreprenad. Med underleverantör avses varje annan fysisk eller juridisk person som anbudsgivaren avser att anlita för att utföra hela eller delar av uppdraget. Arbetsledning får för i frågavarande arbetes utförande, liksom för de allra flesta andra byggentreprenadarbeten, anses vara av mycket stor betydelse för arbetets kvalitet och dess utförande och således alldeles uppenbart en del av uppdraget. Jernberg har därmed inte uppfyllt Upphandlingens krav på att ange ev. underentreprenörer med den i

anbudsformuläret angivna informationen för underentreprenören Bohllins entreprenad. Jernbergs anbud uppfyller därmed inte heller i detta avseende upphandlingens krav och ska diskvalificeras även på denna grund.

I Rambeskrivning/Krav anges att lämnade referenser kommer att kontaktas och få svara på frågor avseende hur entreprenören svarar upp mot avtalets krav, hur referenten bedömt entreprenörens kompetens, förmåga att tillgodose resursbehov i uppdraget, hur referenten upplevt entreprenörens engagemang i uppdraget, hur väl entreprenören klarat att hålla utsatta tider och krav på kvalitet. Referensomdömen avseende anbudsgivare, dvs. den juridiska personen är inte lagliga att använda som utvärderingskriterium då de rätteligen, om de ska vara med i upphandlingen, hör hemma i kvalificeringsfasen. Kriteriet är ägnat att bedöma anbudsgivarnas förmåga att utföra upphandlingens kontrakt och inte att identifiera det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Maximalt prisavdrag för referensomdömen är 150 000 kr. Av tilldelningsbeslutet framgår att skillnaden i pris mellan Jernberg och bolaget, exklusive avdrag från referensomdömen, endast var 43 400 kronor. Om utvärderingskriteriet referensomdömen hade utformats på ett lagligt sätt, alternativt ersatts av något annat utvärderingskriterium med motsvarande vikt i utvärderingen hade utfallet av upphandlingen kunnat bli annorlunda. Bolaget har därmed lidit skada.

Uddevalla kommun (kommunen) anser att ansökan ska avslås och anför i huvudsak följande. Kraven på kvalitet- och miljöledning uppfylls av Jernberg. Såvitt kommunen har kunnat bedöma har både NTAB och Jernberg ledningssystem som väl motsvarar de krav som kan uppställas för att syftet med ledningssystemets funktion ska uppfyllas. NTAB:s påstående om att Jernbergs anbud inte uppfyller kraven avseende ledningssystem inom kvalitet och miljöledning är en spekulation då anbudet i denna del sekretessbelagts i stor utsträckning. NTAB bör emellertid tydligt se – av det som lämnats ut – att Jernbergs anbud innehåller efterfrågad dokumentation

och att det synes bygga på ett systematiserat arbetssätt, dock inte innehållet i sin helhet.

Jernberg har redovisat referensuppdrag som uppfyller de krav som uppställts i upphandlingen. Det gäller tre uppdrag som i korthet omfattat 1) Pappläggning, montage taksydd, inklädning takluckor och huvar, 2) Pappläggning, montage av kappor, takluckor och taksäkerhet, 3) Pappläggning samt montage av taksäkerhet, hos tre olika angivna kunder. Det föreligger ingen brist när det gäller avgivande av referensuppdrag i Jernbergs anbud. Av det innehåll som NTAB fått ta del av som inte sekretessbelagts framgår att det gäller uppdrag som väl faller inom ramen för upphandlingen.

Kommunen är inte av uppfattningen att användningen av referenser som utvärderingskriterier strider mot LOU på ett generellt plan. Det finns inget uttryckligt förbud mot att utvärdera referenser generellt och i synnerhet inte så länge som referenserna tas i akt och mening att välja ut det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Av de frågor som anges i förfrågningsunderlaget är det tydligt att kommunen är ute efter reliabiliteten hos anbudsgivaren som leverantör. Detta är i hög grad avgörande för hur avtalet och därmed uppdragen kommer att skötas vilket är en betydande faktor i bedömningen av vilket anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt. I det här perspektivet spelar det mindre roll om hantverkare A eller B utfört arbetet. Kommunen anser att det tydligt framgår av förfrågningsunderlaget att referenser är både en kvalificerande uppgift och ett utvärderingskriterium. Meritvärdet från referenser har inte påverkat utgången i upphandlingen. Även utan nämnda kriterium hade Jernbergs tilldelats ramavtal som rangordnad nummer ett. Jernbergs anbud innehåller uppgift om att ingen underentreprenör ska anlitas. Av den överskottsinformation som Jernberg lämnat framgår uppgift om en firma "Bohlins". Denna firma är inte att betrakta som en

underleverantör som kommer att utföra uppdrag gentemot kommunen och på kommunens fastigheter, såvitt kommunen kunnat bedöma.

NTAB:s anbud är inte konkurrenskraftigt ur ett ekonomiskt perspektiv. NTAB har i sitt eget anbud angivit att bolaget inte ska använda underleverantör i anbudsformuläret. Ändå har bolaget i anbudet meddelat att en auktoriserad firma kommer att tas in vid nyanläggning av tak med Derbigum, alternativt att kommunen själv ska anlita firma. För kommunen är det oklart om det faktiskt är en reservation som borde ha föranlett uteslutning. I denna del förekommer alltså samma brist som NTAB påstår finns i Jernbergs anbud. Dock med den förstärkning att det gäller en underentreprenör som kommer att utföra uppdrag gentemot kommunen, på kommunens fastigheter.

Uddevalla Hamnterminal Aktiebolag har beretts tillfälle att yttra sig över ansökan, men inte avhörts.

Jernberg har uppgivit att bolaget inte har något att anföra i anledning av ansökan.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och

detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens prövning utgör en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna eller andra bestämmelser i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i den lagen. I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan och att domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar (jfr RÅ 2009 ref. 69).

För att grund för ingripande mot upphandlingen ska finnas är det inte tillräckligt att sökanden anser sig ha lidit eller kan komma att lida skada, utan sökanden ska visa att denne har lidit eller kan komma att lida skada av den eller de brister som påtalats (jfr HFD 2013 ref. 53).

Förvaltningsrättens bedömning

Kravet på referensuppdrag

NTAB har gjort gällande att förfrågningsunderlaget brister i transparens dels beroende på hur kravet på referensuppdrag har utformats, dels på grund av att det strider mot LOU att använda sig av referenser för anbudsgivarna som utvärderingskriterium. NTAB har vidare anfört att bolaget lidit skada på grund av bristerna eftersom – för det fall utvärderingskriteriet hade utformats på ett lagligt sätt, alternativt ersatts av något annat utvärderingskriterium med motsvarande vikt i utvärderingen – utfallet av upphandlingen hade kunnat bli annorlunda.

Av handlingarna i målet framgår att utfallet av referenskriteriet inte inverkat på hur NTAB har rangordnats i förhållande till Jernbergs. Skillnaden i pris mellan Jernbergs och NTAB:s anbud var även exklusive poäng från referensuppdragen 43 400 kr till fördel för Jernberg.

NTAB har därmed inte visat att förfarandet medfört att bolaget lidit eller riskerat att lida skada. Att utfallet rent hypotetiskt hade kunnat bli något annat om ett annat utvärderingskrav använts medför ingen annan bedömning.

Vad NTAB i övrigt anfört beträffande referensuppdragen saknar vid angivna förhållanden betydelse för prövningen. Det saknas därför skäl för förvaltningsrätten att ingripa mot upphandlingen på angiven grund.

Domstolens utredningsskyldighet och parternas åberopsbörd

Av handlingarna i målet framgår att Upphandlande myndigheter beslutat att sekretessbelägga stora delar av Jernbergs anbud. NTAB har med anledning därav begärt att förvaltningsrätten ska inhämta det fullständiga anbudet. Förvaltningsrätten gör med anledning därav följande överväganden.

I 8 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) anges att rätten ska se till att ett mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver. Genom frågor och påpekanden ska rätten verka för att parterna avhjälper otydligheter och ofullständigheter i sina framställningar.

I artikel 1.1 i rättsmedelsdirektivet (89/665/EEG) anges att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att garantera att en upphandlande myndighets beslut kan prövas effektivt när det görs gällande att beslutet har inneburit en överträdelse av gemenskapslagstiftningen om offentlig

upphandling eller nationella bestämmelser som införlivar denna lagstiftning (effektivitetsprincipen).

I EU-domstolens mål C-450/06, Varec, uttalade domstolen bl.a. följande. Det är nödvändigt att prövningsorganet har tillgång till den information som krävs för att kunna avgöra målet eller ärendet med fullständig information om fakta, inbegripet konfidentiell information och affärshemligheter (p. 53). Skyddet för affärshemligheter utgör en allmän princip (p. 49) och det ankommer på prövningsorganet att besluta i vilken omfattning och på vilket sätt den konfidentiella behandlingen av och sekretessen omkring denna information ska säkerställas (p. 55). Prövningsorganet ska kunna besluta att inte lämna ut information i handlingar till parter och deras advokater, om det är nödvändigt för att upprätthålla skyddet för en sund konkurrens eller för de ekonomiska aktörernas legitima intressen (p. 43).

Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2015 ref. 55 uttalat att det kan krävas att part klart anger den bevisning som åberopas. Om parten emellertid utan framgång hos den upphandlande myndigheten begärt att få ta del av uppgifter som han önskar åberopa till stöd för sin talan ankommer det på domstolen att pröva om uppgifterna krävs för att domstolen ska kunna utsätta förfarandet för en effektiv granskning. Om så befinns vara fallet, måste domstolen anses vara skyldig att inom ramen för sitt utredningsansvar fordra in uppgifterna från den upphandlande myndigheten. Domstolen har därefter att pröva rätten till partsinsyn och eventuell sekretess.

Förvaltningsrätten har alltså mot bakgrund av ovanstående att bedöma dels om NTAB tillräckligt klart angivit vilka omständigheter som talan grundas på samt den bevisning som åberopas, dels om NTAB gjort vad som ankommer på bolaget för att få del av de uppgifter som det anser utgör stöd

för dess talan och dels om de sekretessbelagda uppgifterna krävs för att domstolen ska kunna göra en effektiv prövning eller inte.

Enligt förvaltningsrättens mening har NTAB klart och tydligt angivit de omständigheter som talan grundas på. Bolaget har som bevisning givit in Jernbergs anbud i det skick som Upphandlande myndigheter lämnat ut detsamma samt anfört att det där framgår att Jernbergs anbud inte uppfyller kraven i förfrågningsunderlaget.

Det är ostridigt att NTAB hos Upphandlande myndigheter begärt att få ta del av det fullständiga anbudet, men att begäran i delar avslagits med hänvisning till att vissa av uppgifterna ansetts omfattas av sekretess. Enligt förvaltningsrättens mening krävs det inte att en part i en sådan situation överklagar avslagsbeslutet för att parten ska anses ha gjort vad den kan för att få ta del av uppgifterna – det kan dock noteras att det är ostridigt att avslagsbeslutet överklagats.

Enligt förvaltningsrättens mening har NTAB således gjort vad som på ankommer på bolaget för att få ta del av de uppgifter som det anser utgör stöd för dess talan.

Frågan är då om förvaltningsrätten behöver de sekretessbelagda uppgifterna för att kunna göra en effektiv prövning. När det gäller att bedöma denna fråga är det inte endast vad sökanden har anfört som är relevant, även hur motparten preciserat sin talan och vilken bevisning denne åberopat och givit in är av betydelse. Även bevis- och förklaringsbördans placering är av betydelse för frågeställningen.

Förvaltningsrätten noterar att det – på samma sätt som för sökanden – är upp till den upphandlande myndigheten att bestämma sin talan och avgöra vilken bevisning den åberopar och ger in till domstolen.

I detta mål kan det konstateras att Upphandlande myndigheter inte har givit in någon egen bevisning till stöd för talan. Inte heller Jernberg har givit in någon bevisning till stöd för talan.

Kommunen har anfört att det genom de uppgifter som har lämnats ut och vilka finns tillgängliga i målet framgår att Jernbergs anbud uppfyller de obligatoriska kraven i förfrågningsunderlaget. På samma sätt har NTAB å sin sida anfört att den bevisning bolaget givit in ger stöd för dess talan. Det är alltså inte fråga om en sådan situation där någon av parterna begär att få ta del av handlingar för att kunna bestämma sin talan, det är inte heller fråga om en sådan situation där det helt saknas uppgifter i målet. Det är i stället på sådant sätt att parterna var för sig menar att det genom den utredning som presenterats i målet framgår att det finns stöd för deras respektive talan.

Under angivna förhållanden – särskilt som officialprincipen, dvs. domstolens utredningsskyldighet, ska tillämpas med försiktighet i upphandlingsmål – finns det ingen anledning för förvaltningsrätten att infordra ytterligare utredning.

Förvaltningsrätten anser således att målet är så utrett som dess beskaffenhet kräver och övergår därmed till att bedöma om Jernbergs anbud uppfyller kraven i de avseende som NTAB invänt emot.

Jernbergs anbud

NTAB har gjort gällande att Jernbergs anbud brister i kravet på att ange referensuppdrag i AFB.52 i förfrågningsunderlaget.

Av AFB.52 framgår att det för varje referensuppdrag ska anges företag, kontaktperson, avtalets omfattning, avtalsperiod och verksamhet (privat/offentlig). Vidare framgår att uppgifterna ska antecknas i

anbudsformuläret. I anbudsformuläret finns under rubriken *Referensuppdrag* fem underrubriker. Under de fyra första rubrikerna - *Projekt, Beställare/kontaktperson, telefonnummer och e-post* saknas uppgifter helt. Under beskrivning av uppdrag – där exempelvis avtalsperiod och verksamhet lämpligen hade bort antecknas – har såvitt framkommit inga uppgifter sekretessbelagts. Där anges avseende referens 1 ”pappläggning, montage av takskydd, inklädnad av takluckor och huvar”, referens 2 ”pappläggning, montage av kappor, takluckor och taksäkerhet” och referens 3 ”pappläggning samt montage av taksäkerhet”. Upphandlande myndigheter har inte påstått att ytterligare uppgifter av betydelse varit antecknade där.

Av utredningen framgår därmed enligt förvaltningsrättens mening att erfordrade uppgifter saknats i Jernbergs anbud. Anbudet uppfyller därför inte kravet i AFB.52 avseende teknisk förmåga och kapacitet.

NTAB har vidare gjort gällande att Jernbergs anbud brister vad gäller kravet på kvalitets- och miljöledningssystem i AFD.221 respektive AFD. 222. Kommunen menar härvid att det tydligt går att se av det som lämnats ut att Jernbergs anbud innehåller efterfrågad dokumentation och att den synes bygga på ett systematiserat arbetssätt.

Av handlingarna i målet framgår att det utlämnade materialet består av en innehållsförteckning, en kortfattad presentation av Miljöstyrnings- respektive ledningssystem samt en redogörelse för kvalitetspolicy, miljöpolicy och arbetsmiljöpolicy.

Vare sig i innehållsförteckningen eller i övriga dokument finns någon som helst indikation på att kvalitetsledningssystemet innehåller vad som enligt förfrågningsunderlaget krävs särskilt avseende: marknadsföring och försäljning, produktutveckling, distribution och leverans samt installation och montage. Det finns i angivna dokument inte heller något som talar för

att miljöledningssystemet innehåller de dokumenterade rutiner som krävs avseende miljöutredning eller arbetsmiljö. Förvaltningsrätten noterar härvid att vara sig upphandlande myndigheter eller Jernberg har presterat någon egen utredning som motsäger vad NTAB anfört eller vad som framgår av den utredning NTAB givit in i målet. Erfordrade uppgifter saknas i Jernbergs anbud och det uppfyller därför inte kraven i AFD.221 och 222.

NTAB har slutligen gjort gällande att Jernbergs anbud inte uppfyller kravet på arbetsledning i AFD.342 eftersom bolaget hänvisat till annat bolags kapacitet och samtidigt svarat nekande på frågan om underentreprenör kommer att användas. Kommun har invänt att hänvisningen till Bohlins entreprenad varit överskottsinformation och att, såvitt kommunen kunnat bedöma, Bohlins entreprenad inte är att betrakta som en underleverantör som kommer att utföra uppdrag gentemot kommunen.

Av AFD.342 framgår bl.a. följande. ”Arbetsledning ska ha väl verifierad kunskap och erfarenhet för entreprenaden. Verifieras enligt AFB.52 Teknisk förmåga och kapacitet.” Jernbergs har i sitt anbud på frågan ”uppfylls kravet gällande arbetsledning” svarat jakande och hänvisat till dokument från Bohlins entreprenad. Endast den omständigheten att bolaget hänvisat till en underentreprenör medför inte att kravet gällande arbetsledning inte är uppfyllt. Kravet ska enligt förfrågningsunderlaget verifieras enligt AFB.52. NTAB har inte i denna del gjort gällande att Jernbergs inte uppfyller kravet i AFB.52. Jernbergs anbud brister således inte avseende arbetsledning av de skäl NTAB anfört. Det saknas därför skäl att av den anledningen ingripa mot upphandlingen.

Kommunens invändning mot NTAB:s anbud

Kommunen har anfört att även NTAB angivit att bolaget inte kommer att använda underleverantör men att bolaget ”på annat ställe i anbudet”

meddelat att en auktoriserad firma kommer att anlitas vid nyanläggning av tak. Av det anförda framgår emellertid inte på vilket sätt kommunen menar att NTAB:s anbud strider mot något av kraven i förfrågningsunderlaget. Kommunens invändning påverkar därför inte NTAB:s talan.

Skada

Upphandlande myndigheter har kvalificerat Jernbergs anbud trots att detsamma inte uppfyller samtliga obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget. Eftersom Jernbergs efter utvärdering placerats före NTAB har bolaget lidit skada. Det finns därmed skäl för förvaltningsrätten att ingripa mot upphandlingen.

NTAB:s yrkande om edition

Vid angiven utgång saknas anledning att pröva NTAB:s yrkande om edition.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Magnus Nylander
Rådman

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Anna Carlson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.